

ROK VE ZNAMENÍ EET

LETOŠEK ZŮSTANE V PAMĚTI ČESKÝCH PODNIKATELŮ JAKO ROK ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRŽEB. NOVÝ ZÁKON, SLIBUJÍCÍ SNÍŽENÍ ŠEDÉ EKONOMIKY, BYL NEJDISKUTOVANĚJŠÍ UDÁLOSTÍ ROKU 2016.

Andrej Babiš a EET
První den platnosti ověřoval fungování EET v několika pražských podnicích.
Foto: ČTK

Martin Ťopek
martin.topek@economia.cz

Když nový ministr financí a šéf hnutí ANO Andrej Babiš poprvé krátce po volbách vyrukoval s elektronickou evidencí tržeb, mnoho lidí ji vážně nebralo. Představa, že po každém sebemenším nákupu bude prodejce odesílat přes internet pokladni stvrzenku na ministerstvo financí, působila v českém podnikatelském prostředí poněkud absurdně. Zejména když se Babiš například v České televizi snažil názorně dokázat, jak odesílání účtenek prodejce nijak nezdrží. „Tak teď mi to zrovna nefunguje,“ prohlásil před kamerami po chvíli zápolení s elektronickou pokladnou a připojenou tiskárnou. Po třech letech je vše jinak a z elektronické evidence tržeb se stala událost roku 2016. Od 1. prosince evidují své tržby podnikatelé v pohostinských a ubytovacích službách, v březnu se k nim přidají všechny maloobchody a velkoobchody. Do června roku 2018 pak budou elektronickou cestou odesílat účtenky všichni podnikatelé, kteří přijímají hotové peníze.

Hned poté, co vláda začala prosazovat evidování tržeb on-line, se spustil názorový střet o to, jaký je skutečný důvod toho, aby byl každý podnikatel pod neustálým dohledem „Velkého bratra“. Opozice označila celou záležitost za šmírování ze strany státu a poukázala na to, jak se budou získaná data hodit ministru financí, který je zároveň majitelem obřího holdingu Agrofert, a bude tak mít dokonalý přehled o konkurenci. Babiš naopak oponoval skřípnutím šedé ekonomiky a zvýšením výnosů daní a s tím spojenými dalšími penězi do státní pokladny. Sumu ambiciózně vyčíslil na osmnáct miliard ročně po odstartování poslední, čtvrté fáze v roce 2018.

Nejedná se přitom o jeho vynález. Sám Babiš přiznává, že ho uchvátil a následně inspiroval takzvaný chorvatský model. Tam zavedli EET ke stejné radosti živnostníků v roce 2013. Podle sdělení tamější finanční správy šlo o zvýšení výnosů zejména ze spotřební daně za alkohol až do miliard. V Česku naopak znějí hlasy, že tam takzvaná fiskalizace nepřinesla nic a přivedla pouze ke krachu tisíce živnostníků.

Kritiku si však v Česku vysloužil zejména postup zavádění zákona. Ministerstvo financí sice opakovaně uvádělo, kolik EET státu vynesou, ale podnikatelé a fir-

“

me do poslední chvíle netušili, koho a odkdy se bude týkat, hlavně co bude obnášet a na co se mají připravit. „Celý proces přípravy, schvalování a implementace zákona o EET byl velmi zdoluhavý. Další prodlevy způsobilo rozdělení EET do čtyř fází. Neustálé šachování s termíny způsobilo také to, že řada podnikatelů EET nebrala dostatečně vážně,“ řekl Michal Wantulok, manažer společnosti Dotykačka, která vyvíjela systémy pro elektronickou evidenci.

Václav Čermák
číšník restaurace Imperial Pardubice

my do poslední chvíle netušili, koho a odkdy se bude týkat, hlavně co bude obnášet a na co se mají připravit. „Celý proces přípravy, schvalování a implementace zákona o EET byl velmi zdoluhavý. Další prodlevy způsobilo rozdělení EET do čtyř fází. Neustálé šachování s termíny způsobilo také to, že řada podnikatelů EET nebrala dostatečně vážně,“ řekl Michal Wantulok, manažer společnosti Dotykačka, která vyvíjela systémy pro elektronickou evidenci.

Všeobecné nejasnosti pak ještě umocnilo vydání metodiky, která pouhé tři měsíce před spuštěním první vlny zničehonic změnila doposud prezentovaná pravidla. Radovat se mohli například stánkoví prodejci nebo farmáři na trzích, kteří najednou dostali jeden a půl roku odklad. Příručka, která měla živnostníkům ozřejmit, koho a odkdy se EET týká, však byla napsaná jazykem pro právníky a trhovcům nebo vesnickým hospodským neřekla prakticky nic. Nechuť těchto lidí připravovat se na novou daňovou povinnost navíc přizivovala opozice. Projekt EET od samého začátku čelil jejím slibům, že neprojde, a s tím souvisejícím atakům z různých stran. TOP 09 v čele s největším odpůrcem zákona Miroslavem Kalouskem poslala do sněmovny pozměňovací návrh na jeho odložení o dva roky, ODS podala proti EET ústavní stížnost.

Do toho přicházely požadavky, aby se z evidence vyjmuly některé skupiny podnikatelů. Hnutí STAN chtělo osvobodit od EET všechny živnostníky s ročním obrátem do milionu korun. Bývalá poslankyně hnutí ANO Kristýna Zeličková přišla s návrhem, aby od elektronické evidence byli osvobozeni všichni živnostníci, kteří se přihlásí k takzvané paušální dani, což by dávalo možnost utéct před EET každému podnikateli s ročním obrátem do pěti milionů korun. Do konce i vládní KDU-ČSL přišla s nápadem, aby byly z povinnosti odesílat každou účtenku vyjmuty farmářské trhy.

V Senátu navíc leží petice za zrušení EET, kterou podepsalo 11 tisíc lidí. „Tato mocenská intervence jednoznačně přináší ztrátu motivace podnikat, a to především v oblastech, kde jsou podmínky k podnikání nejobtížnější, a pokrývuje mezilidské vztahy, neboť šíří nedůvěru a třídní nenávisť,“ uvádí organizátor petice Ivo Hucl, majitel Bezejmenné čajovny v Šáhla- vích na Plzeňsku.

Všechny ale nakonec zaskočil jen týden před startem EET sám tvůrce zákona Andrej Babiš. V koalici radě navrhl, aby výjimku dostali podnikatelé s ročním

obratem do 250 tisíc korun a e-shopy. „Chceme nejmenším živnostníkům zjednodušit daňová pravidla. Přicházíme s tím nyní proto, že je to poslední možnost zanechat změny do daňového balíčku v rámci této vlády,“ uvedl ministr. Tím nejenže těsně před začátkem vyvrcholily zmatky kolem EET, ale Babiš, který doposud tvrdošjně jakékoliv výjimky odmítal, svým přístupem našel ostatní koalici partnery, zejména pak premiéra Bohuslava Sobotku. „Nechceme udělat z elektronické evidence tržeb trhací kalendář. Naši snahou je narovnat podnikatelské prostředí, a ne dávat výjimky,“ prohlásil premiér Sobotka. „Nemám problém při rozumných argumentech změnit názor,“ oponoval ministr financí.

Ze všech uvedených návrhů na změny však nebylo nic, a tak elektronická evidence tržeb odstartovala 1. prosince dle původních plánů. První den se do ní zapojilo kolem 37 tisíc restaurátérů a hoteliérů, postupně se přidali další opozdilci a číslo se vyšplhalo na 42 tisíc. Zároveň ale stovky zejména vesnických hospod ohlásily ukončení činnosti v souvislosti s vysokými náklady na EET. Elektronická pokladna se dá pořídit od pěti do dvaceti tisíc korun, kolem pěti set korun ale stojí měsíční provoz. Zároveň se rozjel jiný byznys – s dotykovými pokladnami a měsíčními poplatky za provoz elektronické evidence. Jenom v první fázi se tržby za tato zařízení odhadují kolem půl miliardy korun, každý měsíc k nim pak přibudou další desítky milionů za provoz.

Za první den dorazilo na servery finanční správy kolem tří milionů účtenek, po třech týdnech už ministerstvo registrovalo necelých 60 milionů evidovaných tržeb. Spolu s nimi i stovky oznámení od zákazníků o nevydané účtence na speciálním webu ministerstva. Výpadky byly ojedinělé a byly způsobené spíše místními poruchami.

Odesílat účtenky se sice daří do slibovaných dvou vteřin, jenomže samotná odezva obsluhu „na place“ příliš nezajímá. „Je mi úplně jedno, že se mi účtenka vytiskne do dvou vteřin, když musím neustále při kasírování odbíhat k pokladně. A abych s plným rukama talířů nosil ještě mobilní pokladnu s tiskárnou, je nemyslitelné,“ uvedl číšník z pardubické restaurace Imperial Václav Čermák.

Přesto se dá říct, že se technologický start EET Andreji Babišovi podařil. Ten hlavní úkol však před ním teprve stojí: dokázat, že elektronická evidence tržeb skutečně začne přinášet slibované miliardy do státního rozpočtu.